Warszawa, dnia 07 grudnia 2020

MINISTER ROLNICTWA I ROZWOJU WSI

Znak sprawy:KS.dr.50.4.2020 KS.dr.50.4.2020

Pan
Wiktor Szmulewicz
Prezes Krajowej Rady Izb Rolniczych

Szanowny Panie Prezesie,

Odpowiadając na pismo z dnia 6 listopada br., znak: KRIR/MR/W/1125/2020, dotyczące płatności do cennych przyrodniczo terenów nieużytkowanych rolniczo, informuję, co następuje.

Odnosząc się do kwestii systemu świadczeń dla rolników na rzecz utrzymania cennych ekosystemów, nieużytkowanych rolniczo, na wstępie należy poinformować, że obecnie trwają intensywne prace, obejmujące m.in. szereg analiz, nad przygotowaniem Krajowego Planu Strategicznego dla WPR, który będzie obowiązywał w przyszłym okresie programowania. W związku z powyższym, dalsze decyzje dotyczące wsparcia w formie płatności bezpośrednich zostaną podjęte dopiero po zakończeniu wspomnianych prac. Niemniej jednak, zgodnie z obecnie procedowanym na forum Unii Europejskiej projektem rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady, dotyczącym planów strategicznych WPR[1], w ramach nowego systemu płatności bezpośrednich przewiduje się następujące rodzaje wsparcia:

- podstawowe wsparcie dochodów – na podobnych warunkach jak obecny system jednolitej płatności obszarowej;
- redystrybucyjne wsparcie dochodów – analogiczne do płatności „dodatkowej”;
- systemy na rzecz klimatu i środowiska (ekoschematy) dla rolników podejmujących się dobrowolnie stosowania dodatkowych praktyk prośrodowiskowych, których zakres musi wykraczać poza wymogi obowiązkowe;
- wsparcie dochodów związane z produkcją – na podobnych warunkach do obecnych płatności związanych;
- wsparcie dla młodych rolników.

[1] Wniosek KE dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego przepisy dotyczące wsparcia na podstawie planów strategicznych sporządzanych przez państwa członkowskie w ramach wspólnej polityki rolnej (planów strategicznych WPR) i finansowanych z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) i z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) oraz uchylającego rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1305/2013 i rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1307/2013 – Podejście ogólne (ST 12148 2020 INIT; https://eurlex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?uri=consil%3AST_12148_2020_INIT).

Płatności obszarowe przyznawane będą do każdego kwalifikującego się hektara, który zgodnie z ww. projektem co do zasady ma obejmować:

- wszelkie użytki rolne danego gospodarstwa, które w trakcie roku, na który wnioskuje się o wsparcie, są wykorzystywane do prowadzenia działalności rolniczej lub – w przypadku gdy te użytki rolne wykorzystywane są także do prowadzenia działalności pozarolniczej – są w przeważającej mierze wykorzystywane do prowadzenia działalności rolniczej, i które pozostają w dyspozycji rolnika. Z należycie uzasadnionych względów środowiskowych lub klimatycznych państwa członkowskie mogą zdecydować, że kwalifikujące się hektary:

  – będą obejmowały również niektóre obszary wykorzystywane do prowadzenia działalności rolniczej jedynie co drugi rok; lub

  – nie będą obejmowały użytków rolnych powstałych w wyniku przekształcenia obszarów nierolniczych, w przypadku gdy przekształcenie to ma negatywny wpływ na klimat lub środowisko.

- wszelkie obszary należące do gospodarstwa:

  – na których występują elementy krajobrazu podlegające obowiązkowi zachowania zgodnie z normą GAEC 9 wymienioną w załączniku III;

  – wykorzystywane do osiągnięcia minimalnego udziału powierzchni gruntów ornych przeznaczonych na elementy nieprodukcyjne zgodnie z normą GAEC 9;

  – które na czas trwania danego zobowiązania rolnika zostały ustanowione lub są utrzymywane w wyniku jednego z ekoschematów.

Państwa członkowskie mogą zadecydować, że kwalifikujące się hektary będą również obejmowały inne elementy krajobrazu, pod warunkiem że nie będą one dominujące.

Wsparcie ma być wypłacane jako jednolita kwota na hektar.

Natomiast działalność rolnicza, podobnie jak obecnie, będzie obejmować zarówno wytwarzanie produktów rolnych, z wyjątkiem produktów rybołówstwa, jak i utrzymywanie użytków rolnych w stanie nadającym się do wypasu lub uprawy bez konieczności podejmowania działań przygotowawczych wykraczających poza zwykłe metody rolnicze i zwykły sprzęt rolniczy.

Niezależnie od powyższego należy podkreślić, że przyszła WPR będzie realizowana w oparciu o tak zwaną „zieloną architekturę", czyli system składający się z komplementarnych i wzajemnie uzupełniających się wymogów obowiązkowych oraz dodatkowych zachęt w celu wypełniania praktyk rolniczych korzystnych dla środowiska i klimatu. Pierwszym elementem zielonej architektury będzie obowiązkowy system warunkowości. Kolejnym, dobrowolne dla rolników ekoschematy (zobowiązania roczne), zaś ostatnim pro-środowiskowe instrumenty wsparcia (zobowiązania wieloletnie). Warunkowość, jako podstawowa i najważniejsza część „zielonej architektury", stanowić będzie szereg zobowiązań środowiskowych i klimatycznych do obowiązkowego spełniania przez rolników,

ubiegających się o płatności bezpośrednie i niektóre płatności obszarowe w ramach II filara. Zgodnie z projektem rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady, dotyczącym planów strategicznych WPR, w przypadku ich niewypełniania, konieczne będzie odpowiednie zmniejszenie przyznawanych płatności.

Warunkowość będzie stanowić podstawę do określenia wymagań dla dodatkowo płatnych, dobrowolnych działań w ramach zielonej architektury - takich jak ekoschematy, czy też prośrodowiskowe instrumenty wsparcia. Ekoschematy (systemy na rzecz klimatu i środowiska), będą miały charakter dobrowolnej, rocznej płatności, na którą państwa członkowskie będą zobowiązane przeznaczyć co najmniej 20% płatności bezpośrednich. Ekoschematy będą miały za zadanie stworzenie zachęt dla rolników do realizacji praktyk korzystnych dla środowiska i klimatu, ukierunkowując wsparcie na przejście na bardziej zrównoważone i przyjazne środowisku rolnictwo. Z uwagi na budżet przypisany do ekoschematów, projektowane interwencje powinny łączyć z jednej strony oczekiwane korzyści dla klimatu i środowiska, z drugiej strony brać pod uwagę absorpcję środków, które muszą być zagospodarowane w ramach tego celu. W ramach eksochematów rozważa się wdrożenie wielu praktyk, takich jak: *Obszary z roślinami miododajnymi*, *Zimowe pożytki dla ptaków*, *Zielone ścierniska*, *Międzyplony*, czy *Korzystna struktura upraw*, które z uwagi na swój charakter będą miały na celu ochronę i zwiększenie bioróżnorodności na użytkach rolnych. Natomiast w ramach zobowiązań wieloletnich (II filar), których celem jest ochrona bioróżnorodności terenów rolnych rozważane jest wdrożenie interwencji m.in. w zakresie *ochrony cennych siedlisk i zagrożonych gatunków (w tym na obszarach Natura 2000)* czy też *wieloletnich pasów kwietn*ych.

Jednocześnie uprzejmie informuję, że rozwiązania dotyczące wsparcia w formie płatności bezpośrednich, ekoschematów oraz zobowiązań wieloletnich zostaną przedstawione w Krajowym Planie Strategicznym, którego projekt w najbliższym czasie zostanie przekazany do konsultacji publicznych.

Z poważaniem,

z up. Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Anna Gembicka

Sekretarz Stanu